

Atzerritarren eta immigranteen eskubideen bermea dela-eta Nafarroako Arartekoak dauzkan eskumenen garatzea

**Defensor del Pueblo
de Navarra**
Nafarroako Arartekoa

ATZERRITARREN ETA IMMIGRANTEEN
ESKUBIDEEN BERMEA DELA-ETA
NAFARROAKO ARARTEKOAK DAUZKAN
ESKUMENAK GARATZEARI BURUZKO
TXOSTENA

Defensor del Pueblo
de Navarra
Nafarroako Arartekoa

Izenburua: **Atzerritarren eta immigranteen eskubideen bermea dela-eta Nafarroako Arartekoak dauzkan eskumenak garatzeari buruzko txostena.**

Argitaratzailea: Nafarroako Foru Komunitateko Arartekoaren erakundea

© 2009ko, Iraila

Diseinua eta maquetazioa: Carlos Fernández Prego

Inprimatzailea:

Lege gordailua:

%100 birziklatua, erabat klororik gabea eta bizi ziklo osoan ingurumen inpaktu gutxikoa den paperean inprimatua, ondoko ziurtagiriak dituena: Blauer Engel, Nordic Swan eta Europako Batasuneko etiketa ekologikoa.

0

AURKIBIDEA

AURKIBIDEA

I. SARRERA	11
II. NAFARROAKO ARARTEKOAREN EGITEKO INSTITUZIONALA ATZERRITARREN ETA IMMIGRANTEEN ESKUBIDEEN BERMEA DELA ETA	17
III. NAFARROAKO ARARTEKOARI BURUZKO FORU LEGEA ALDATZEKO PROPOSAMENA, ATZERRITARREN ETA IMMIGRANTEEN ESKUBIDEEN BERMEARI DAGOKIONEAN ...	33

1

SARRERA

**Defensor del Pueblo
de Navarra**
Nafarroako Arartekoa

1. SARRERA.

2 009ko ekainaren 8an egindako bilkuran, Nafarroako Parlamentuko Eledunen Batzarrak erabaki zuen “Nafarroako Arartekoari eskatzea txosten bat egin dezan immigrazioaren alorreko bere eskumenak garatzeari buruz.”

11

Txosten horren eskaria Nafarroako Parlamentuak erakunde honi zuzendutako beste bi eskariri gehitu behar zaie, hain zuzen ere Nafarroako Arartekoak bera arautzen duen legearen arabera dauzkan eskumenak osatzeko eskariak. Lehendabizikoa haur eta nerabeak babesteari buruzkoa zen eta bigarena, berriz, emakumeen eta gizonen egiazko berdintasunari buruzkoa.

Halaber, Foru Araubideko Batzordean 2009ko ekainaren 3an bigarren txostena dela-eta –emakumeen eta gizonen egiazko berdintasuna bermatzeko erakundearen eskumenak zabaltzeari buruzko txostena– egindako agerraldian zehar, parlamentu-talde gehienek agertu zuten ados zeudela hurrengo bilkura-aldi arruntean lan-talde bat sortzarekin, hain zuzen ere Nafarroako Arartekoari buruzko uztailaren 3ko 4/2000 Foru Legean egin beharreko lege-aldaketak gauzatzeko egokitasuna aztertzeko. Parlamentuaren

egoitzan agertutako aukera hori ikusita, erakunde honek Nafarroako Parlamentuari proposatu zion immigrazioari buruz eskatua zuen txostena atzeratzeko, hain zuzen ere lantalde horretan erabakitzen zena jakin arte.

Hala eta guztiz ere, 2009ko ekainaren 26ko bilkuran, Nafarroako Parlamentuko Eledunen Batzarrak egokiago ikusi zuen txostena egin zedin, hain zuzen ere 4/2000 Foru Legea aldatzeko, eta horregatik, 2009ko ekainaren 8ko erabakia berretsi zuen, alegia, Nafarroako Arartekoari berriz eskatzea erakunde horrek immigrazioaren arloan dauzkan eskumenak garatzeko txostena egin zezan.

Eskari horri erantzunez eta jada uztailaren 3an idatziz erantzundakoari jarraituz, honako txostena egin dugu.

Nafarroako Foru Komunitateko Arartekoak gaur egun dauzkan eskumen orokorrek beren barruan hartzen dituzte atzeritarren eta immigranteen eskubideak Nafarroako administrazio publikoekiko dauzkaten harremanen arloan; hori, halere, ez da oztopoa Eledunen Batzarraren erabakiari jarraituz, komenigarritzat jotzeko legez zehatz dadin, oraindik ere gehiago, Nafarroako Foru Komunitateko Arartekoaren erakundeak egiteko horretan duen parte-hartzea.

Erakunde honen parlamentu-izaerak eta antolamendu juridikoan diziiplina ezartzeko balio duen lege-erreserbaren printzipioak eskatzen dute eginkizun horiek zehazten direneko araua foru legearen mailakoa izatea.

Horrenbestez, kontua litzateke Nafarroako Foru Komunitateko Arartekoari buruzko uztailaren 3ko 4/2000 Foru Legea aldatu eta hartan beste artikulua bat sartzea, non atzerritarren eta etorkinen eskubideak bermatzeari buruzko berariazko eginkizunak jasoko liratekeen. Arlo horrek, bestalde, izaera horizontala dauka, komuna Nafarroako administrazio publikoen politika eta jardueretan, eta daukan dimentsioarengatik eta irismenarengatik Nafarroako Arartekoaren ikuskatze-eginkizun osoan proiektatzen da, edozein dela ere garatzen den jarduerara.

2

NAFARROAKO ARARTEKOAREN
EGITEKO INSTITUZIONALA
ATZERRITARREN ETA
IMMIGRANTEEN ESKUBIDEEN
BERMEA DELA ETA

2. NAFARROAKO ARARTEKOAREN EGITEKO INSTITUZIONALA ATZERRITARREN ETA IMMIGRANTEEN ESKUBIDEEN BERMEA DELA ETA.

17

Uztailaren 3ko 4/2000 Foru Legeak Nafarroako Foru Komunitateko Arartekoari egiteko bat ezartzen dio: Konstituzioak eta Nafarroako Foru Eraentza Berrezarri eta Hobetzeari buruzko Lege Organikoak babesturiko eskubide eta libertateak defenditzea eta hobeki babestea (1. art.). Horrek, noski, jada adierazi den bezala, atzerritarren eta etorkinen eskubideak babestea ere hartzen du, erakundearen eskumenen esparruan.

Bestalde, aipatu foru legeko 19. artikulua ezartzen du berezko pertsonak nahiz pertsona juridikoek, inongo mugarik gabe, Nafarroako Foru Komunitateko arartekoarengana jo ahalko dutela, eta ez direla horretarako oztopo izanen nazionalitatea, egoitza edo auzotartasun zibila edo administratiboa, sexua, arraza, adingabekotasuna, herritarraren lege-gaitasuna, espetxean edo beste nonbait sartuta egotea edo administrazio edo botere publiko batekiko lotura berezia edo haren menpeko izatea. Bistan denez, nazionalitatea ez da legezko oztopo bat erakundeak eskaintzen duen babesa lortzeko.

Konstituzioaren esparruan, Espainiako Konstituzioko 13.1 artikulua ezartzen du atzerritarrei badagozkiela Espainian Konstituzioko I. tituluan bermatzen diren askatasun publikoak, tratatuek eta legeak ezarritakoaren arabera.

Hori dela eta, baieztatu daitezke atzerritarren egoera juridikoa ez dela bakarra Espainian dauden eta bertako nazionalitatea ez duten guztientzat; aitzitik, modulazio garrantzitsuak badaude, nazioarteko itun eta legeen bidez sartutakoak. Nolanahi ere, atzerritarrek Espainian dituzten eskubideak aitortzeari dagokionez, urtarilaren 11ko 4/2000 Lege Organikoa da garrantzitsuena; haren bidez, izan ere, Espainiako atzerritarren eskubideak eta libertateak arautzen dira (aurrerantzean, Atzerritarren Lege Organikoa izenez aipatuko dugu). Lege hori 8/2000 eta 14/2003 lege organikoen bidez aldatu izan da, eta epe laburrean beste aldaketa bat aurreikusten da.

Atzerritarren Lege Organikoaren lehenbiziko aipamenetako bat da atzerritarren oinarrizko eskubideei buruzko arauak Giza Eskubideen Adierazpen Unibertsalaren eta horiei buruz Espainian indarra duten nazioarteko itun eta akordioen arabera interpretatu behar direla, eta ezin dela alegatu inongo sinesmen erlijioso edo konbikzio ideologiko nahiz

kulturalik haien aurkako ekintzak edo jokabideak justifikatzeko.

1948ko abenduaren 10eko Giza Eskubideen Adierazpen Unibertsala Nazio Batuen 183. Batzar Nagusiak onetsi eta aldarrikatu zuen. Haren lehenbiziko artikuluan ezartzen da gizon-emakume guztiak aske jaiotzen direla, duintasun eta eskubide berberak dituztela; eta ezaguera eta kontzientzia dutenez gero, elkarren artean senide legez jokatu beharra dutela.

19

Asiloa dakarten egoerak alde batera utzita, emigrazioa sortzen da, gehienetan, pertsonak beren jatorrizko herrialdeetan pairatzen dituzten biziraupeneko zailtasun larriengatik, eta horrexek bultzatzen ditu kanpora ateratzera beren bizi kalitatea hobetzeko aukera baten bila. Prozesu mingarri eta zaila da giza alderdian, eta konplexua ikuspuntu juridikotik, eta hartan egoera juridiko-administratibo desberdinak gertatu ohi dira.

Atzerritarren Lege Organikoak atzerritarren klase edo egoera juridiko-administratibo batzuk bereizten ditu. Horiek, orokorrean, hiru multzotan sailka daitezke: lehenengoa Europar Batasuneko estatu kideetako nazionalitatea duten atzerritarrek osatzen dute (haien araubide juridikoa da

Europar Batasuneko legedian eta aipatu lege organikoan –haien aldekoagoa den neurrian– ezarritakoa); bigarrena egonaldi-egoeran dauden atzerritarrek osatzen dute (egonaldi hori, printzipioz, laurogeita hamar egun baino gutxiagokoa izanen da); eta hirugarrena, aldi baterako egoitza edo egoitza iraunkorra duten atzerritarrek osatzen dute (horretarako, baimen administratibo bat behar da).

Aipatutakoez gainera, beste egoera batzuk ere badaude: esate baterako Schengen espazioko herritarra izatea; Suitzako herritarra izatea, eta egoera irregularreko atzerritarra izatea (lurralde batean bititza horretarako bidea ematen duen baimenik edo lege-araurik eduki gabe).

Eskubideei dagokienez, atzerritarrek legean aitortutako eskubideak dituzte, espainiarrekiko berdintasun baldintzetan. Eskubide horiek modu desberdinean daude erregulatuta atzerritar egoiliarrentzat –halakotzat hartzen dira Espainian bizi eta bertan egoitza izateko baimena dutenak– eta gainerako atzerritarrentzat, edozein dela ere haien egoera administratiboa. Eskubide horiek hiru kategoriatan sailka daitezke: norbanakoen eskubideak eta eskubide familiarak – Espainiako lurraldera sartzearekin, bertan zirkulatzearekin eta bertatik ateratzearekin lotutakoak– eskubide politikoak eta eskubide sozialak.

Eskubide horiek identifikatzen hasi aurretik, garrantzitsua da esatea Nafarroako Parlamentuak konstituzio kontrakotasuneko errekurtsu bat (konstituzio kontrakotasuneko 1707/2001 zenbakiko errekurtsua) aurkeztu zuela Atzerritarren Lege Organikoko artikulua batzuen aurka. 8/2000 Lege Organikoaz emaniko testuari zegokion errekurtsua. Horren ondorioz, konstituzioaren kontrakotzat deklaratu ziren 7.1 artikulua (biltzeko eskubidea), 8. artikulua (elkartzeko eskubidea) eta 11.1 artikulua (guztiz libreki sindikatzeko eskubideari zegokiona). Halaber, lortu zen konstituzioaren kontrakotzat eta deusez deklaratzeari “egoiliar” terminoa Atzerritarren Lege Organikoko 9.3 artikuluan (derrigorrezkoak ez diren irakaskuntzetara sartzeko eskubidea) eta 22.2 artikuluan (doako laguntza juridikorako eskubidea), atzerritar egoiliarrak beren eskubideez baliatzea eragozten zutelako.

Legeak aitorturiko eskubideei dagokienez, honakoak dira funtsean:

1. Norbanakoen eskubideak eta eskubide familiarrak, Espainiako lurraldera sartzearekin, bertan zirkulatzearekin eta bertatik ateratzearekin lotutakoak.

Multzo horren barruan honako eskubideak bereiz ditzakegu:

- a) Espainiako lurraldera sartzeko eskubidea: eskubide hori Atzerritarren Lege Organikoko 25. artikuluan ezarritako betebeharrekin lotuta dago; halere, baimena ematen da, aparteko gauza gisa, baldintza horiek betetzen ez dituzten atzerritarrak sartzeko, gizabidezko arrazoiengatik, interes publikoarengatik edo Espainiak hartutako konpromisoak betetzeko.
- b) Atzerritar guztiek beren nortasuna egiaztatzen duen dokumentazioa –hain zuzen, beren jatorrizko herrialdean emandakoa– gordetzeko eskubidea eta betebeharra (Atzerritarren Lege Organikoko 4. artikulua).
- c) Atzerritar egoiliarrek Espainiako lurraldean libreki zirkulatzeko eskubidea eta beren bizilekua hautatzeko eskubidea, bai eta Espainiako lurraldetik ateratzeko eskubidea ere (Atzerritarren Lege Organikoko 5. artikulua).

Familiako bizitzan eta familiaren intimitatean eragina duten eskubideei dagokienez, honakoak arautzen ditu Atzerritarren Lege Organikoak:

- d) Familia berriz biltzeko eskubidea, atzerritar egoiliarrentzat (Atzerritarren Lege Organikoko 17. artikulua).
- e) Atzerritar guztiek Espainian lortu dituzten diru-sarrerak eta aurrezkiak beren herrialdera edo beste edozeinetara transferitzeko eskubidea, Espainiako legeetan ezarritako prozeduren arabera eta aplikatzekoak diren nazioarteko akordioen arabera. Eskubide hori eraginkorra izan dadin, aurreikusten da Espainiako Gobernuak behar diren neurriak ezartzea transferentzia horiek errazteko (Atzerritarren Lege Organikoko 15. artikulua).

2. Eskubide politikoak:

- a) Atzerritar egoiliarrek udal hauteskundeetan botoa emateko eskubidea, elkarrekikotasun irizpideei erreparatuta, hain zuzen ere legeak edo hitzarmenek atzerritar horien jatorrizko

herrialdeetan egoiliar espainiarrentzat ezarritako terminoetan (Atzerritarren Lege Organikoko 6.1 artikulua).

b) Udal batean erroldatuta dauden atzerritar egoiliarrek Toki Araubideko Oinarriak arautzen dituen Legean aitortutako eskubideak izanen dituzte, eta entzunaldia eman ahalko zaie haiengan eragina duten gaietan (Atzerritarren Lege Organikoko 6.2 artikulua).

c) Biltzeko eta elkartzeko eskubidea: Atzerritarren Lege Organikoko 7. eta 8. artikuluek eskubide horretaz baliatzetik kanpo uzten zituen egoera irregularrean dauden pertsonak. Arau horiek konstituzio kontrakotzat jo zituen Konstituzio Auzitegiak abenduaren 20ko 261/2007 zenbakiko epaian, zeren eta atzerritar egoiliarrak eta egoera irregularrean dauden atzerritarrak bereizteak Konstituzioko kasuko arauak urratzen baititu, ikuspuntu konstituzionaletik Giza Eskubideen Adierazpen Unibertsalak eta nazioarteko itun eta akordioek deklaraturako edukari dagokionez.

3. Eskubide sozialak:

a) Atzerritarren Lege Organikoko 9. artikulua aitortzen du hemezortzi urtez beherako atzerritar adingabe guztiek hezkuntzarako eskubidea dutela espainiarren baldintza beretan. Eskubide horrek bere baitan hartzen du oinarrizko hezkuntzara –doakoa eta derrigorrezkoa– sartzea, kasuko titulazio akademikoa lortzea eta laguntzen eta beken sistema publikoan sartzea. Derrigorrezkoa ez den hezkuntzarako eskubideari dagokionez, Konstituzio Auzitegiak, azaroaren 7ko 236/2007 zenbakiko epaian, deklaratu zuen konstituzioaren kontrakoa dela hura atzerritar egoiliarrentzat mugatzea, izatez eragozten baitu Espainian legeko egoitza ez duten 18 urtez beherako atzerritarrek oinarrizkoa ez den irakaskuntzara sartu ahal izatea.

b) Lanerako eta Gizarte Segurantzarako eskubidea: Atzerritarren Lege Organikoak soilik aitortzen du aurreikusitako baldintzak betetzen dituzten atzerritarrentzat (10.1 artikulua).

c) Atzerritar egoiliarren eskubidea, Europar Batasuneko kideak diren estatuetako nazionalen baldintza berdinetan, administrazio publikoen zerbitzuko kontratupeko langileak izatera, konstituzioak ezarritako berdintasun, merezimendu, gaitasun eta publizitate printzipioei jarraituz (10.2 artikulua).

d) Sindikatuetan libreki afiliatzeko eskubidea: Atzerritarren Lege Organikoko 11.1 artikulua askatasun sindikalaz baliatzeko eskubidea aitortzen zien soilik Espainian egoteko edo egoitza izateko baimena zuten atzerritarrei. Arau hori konstituzio kontrakotzat jo zuen Konstituzio Auzitegiak azaroaren 7ko 236/2007 zenbakiko epaiaren bitartez.

e) Grebarako eskubidea (Atzerritarren Lege Organikoko 11.2 artikulua).

f) Osasun laguntza jasotzeko eskubidea: Bizi diren Espainiako udalerriko udal erroldan izena emandako atzerritarrei, Espainian dauden hemezortzi urtez beherako atzerritar adingabeei eta Espainian dauden atzerritar haurdunei aitortzen zaien eskubidea da. Gainerako atzerritarrek larrialdiko osasun laguntza

publikorako eskubidea dute gaixotasun larriak edo istripuak baldin badituzte (Atzerritarren Lege Organikoko 12. artikulua). Aurrekoa gorabehera, Nafarroak Nafarroako Foru Komunitateko osasun sistema sanitario publikoaren osasun estaldura etorkin egoiliar guztientzat (uler bedi “bertan fisikoki dauden guztientzat”) zabaldu zuen, alde batera utzita haien legezko egoera edo egoera administratiboa zein zen, eta aitzindaria izan zen guztientzako estaldura ezartzen (Osasunari buruzko azaroaren 23ko 10/1990 Foru Legeko 3.1 artikulua, maiatzaren 25eko 2/2000 Foru Legeaz emaniko testuaren arabera).

g) Atzerritarrek etxebizitzaren arloko laguntzetarako sistema publikoan sartu ahal izateko eskubideari dagokionez, eskubide horren aitortpena atzerritar egoiliarrei dagokie bakarrik (Atzerritarren Lege Organikoko 13. artikulua).

h) Atzerritarren Lege Organikoak, 14.1 artikuluan, aitortzen du atzerritar egoiliarrek eskubidea dutela Gizarte Segurantzaren prestazioak eta zerbitzuak eskuratzeko espainiarren baldintza beretan, atzerritar egoiliarrek baldin badira.

- i) Atzerritar egoiliarren gizarte zerbitzu eta prestazioetarako eskubidea, bai zerbitzu eta prestazio orokor eta oinarritzoei, bai berariazkoiei dagokienez, espainiarren baldintza beretan (Atzerritarren Lege Organikoko 14.2 artikulua).
- j) Atzerritarrek oinarritzko gizarte zerbitzu eta prestazioetarako eskubidea dute, edozein dela ere haien egoera administratiboa (Atzerritarren Lege Organikoko 14.3 artikulua).

Atzerritarrek Espainian dituzten eskubideei buruzko aipamen horrek agerian uzten du status ezberdintasunak daudela atzerritar egoiliarren eta egoera irregularrean dagoen atzerritarren artean; alde hori larriagotu egiten da normalean egoera irregularrean dauden atzerritarrek ez dakitelako zer eskubide dituzten.

Estatistikako Institutu Nazionalak emandako azken datuen arabera, Nafarroako Foru Komunitatean, 2009ko urtarrilaren 1ean, 70.149 atzerritar zeuden; hau da, % 11.14.

Aurreko datua bat dator atzerritar ugari Nafarroako Foru Komunitateko Arartekoaren erakundera jotzearekin aitortuak

dituzten eskubideei buruzko informazioa eta eskubide horietaz administrazio publikoetan baliatzeko moduari buruzko informazioa jasotzeko. Behin baino gehiagotan, egoera irregularrean dauden atzerritarrek halako mesfidantza bat agertzen dute administrazio publikoetara joateko argibide horiek eskatzera, dela administrazioen funtzionamendua ez dutelako ezagutzen, dela Atzerritarren Lege Organikoan haiek kanporatzeko edo beren jatorrizko herrialdera itzularazteko ezarritako neurriak aplikatzearen beldur direlako.

Nafarroako Arartekoak immigrazioaren arloan egiten duen jarduerak beste ikuspuntu batzuetatik ezin soma daitekeen errealitatearen azterketa egiteko parada ematen digu; izan ere, gure kabuz nahiz alde batek eskatuta egiten ditugun ikerketen bitartez lortutako informazioaz gainera, erakundeak tresna egokiak ditu lehen eskutik atzemateko pertsonen eguneroko arazoak, zerbitzu publikoak eskatzerakoan topatzen dituzten arazoak edo Nafarroako Administrazio Publikoetatik hartzen diren neurrien eraginkortasuna; betiere, helburu batekin: atzerritarren integrazioa benetakoa eta eraginkorra izatea. Egoera, gainera, bereziki konplexua da atzerritarrak adingabeak direnean (Foru Komunitateko lurraldean bakarrik edo gurasoekin nahiz tutorearekin egon daitezke)

Erakunde honek atzerritarren eta etorkinen eskubideak bermatzearen arloan jasotzen dituen kexei dagokienez, bereizi behar dira, batetik, Nafarroako administrazio publikoek esparru sektorial desberdinetan garatzen dituzten integrazioko politika publikoak garatzeari buruzko kekek eta, bestetik, atzerritartasunari eta naziotasunari buruzko kekek, funtsean atzerritarrek izapide administratiboak egiteko edo bisatuak lortzeko batzuetan topatzen dituzten zailtasunak azaltzera zuzendutakoak. Beste batzuetan, kexa jaso eta Gorte Nagusiek izendatutako Arartekoari igortzen zaio, zeren eta horrelako kekek Estatuko Administrazioako organoen jardunari baitagozkio, eta, horrenbestez, Nafarroako Arartekoaren erakundearen eskumenen esparrutik kanpo geratzen baitira. Hala eta guztiz ere, dezentetan espedienteak ebazteko agintari eskudunekin, zehazki Kanpo Arazoetarako Ministerioarekin eta Estatuko Arartekoarekin kudeaketak egin behar izaten ditugu.

3

NAFARROAKO ARARTEKOARI
BURUZKO FORU LEGEA
ALDATZEKO PROPOSAMENA,
ATZERRITARREN ETA
IMMIGRANTEEN ESKUBIDEEN
BERMEARI DAGOKIONEAN

**Defensor del Pueblo
de Navarra**
Nafarroako Arartekoa

3. NAFARROAKO ARARTEKOARI BURUZKO FORU LEGEA ALDATZEKO PROPOSAMENA, ATZERRITARREN ETA IMMIGRANTEEN ESKUBIDEEN BERMEARI DAGOKIONEAN.

Batetik, Immigrazioaren fenomenoak Nafarroan hartu duen protagonismoak, zeinak berarekin baitakar Nafarroako administrazio publikoek zalantzarik gabeko ahalegin bat egin behar izatea integrazio efektiboko politika bat garatzeko, eta, bestetik, Nafarroako Parlamentuak erakunde honen ikuskatze-esparrua zabaltzeko agertu duen borondateak, gomendagarri egiten dute zehaztasun handiagoz definitzea Nafarroako Arartekoak arlo honetan dituen eginkizunak. Horri dagokionez, komenigarria litzateke, erakunde honen irizpidearen arabera, uztailaren 3ko 4/2000 Foru Legean beste artikulua bat sartzea, hain zuzen ere honako hau zehazteko:

- A) Nafarroako Foru Komunitateko Arartekoak zaindu eta, kasua bada, bermatu beharko ditu antolamendu juridikoak atzerritar eta etorkinei aitortzen dizkien eskubideak, bera arautzen duen foru legeak esleitzen dizkion eginkizunen esparruan eta Nafarroako Foru Komunitateak dauzkan eskumenen barruan eta foru legeko 1.3 artikuluan aipatzen diren administrazioei eta

entitateei dagokienez, alde batera utzita haien nazionalitatea, adina edo egoera administratiboa zein den, edo barnetegi batean ote dauden, edo beste edozein egoera pertsonal, sozial nahiz ekonomiko.

Horretarako, pertsona horiek beren eskubide publikoez baliatzeari buruz egiten dizkioten kontsultei erantzunen die, aurkezten zaizkion kexak ebatziko ditu, bere kabuz ikerketak eginen ditu, proposamenak jasoko ditu eta Nafarroako Foru Komunitateak immigrazioa dela-eta egiten dituen politika publikoak gainbegiratuko ditu, eta, kasua bada, egokitzat jotzen dituen gomendioak eta iradokizunak eginen ditu.

Uztailaren 3ko 4/2000 Foru Legeak, erakunde hau arautzen duenak, II. tituluan azaltzen du zein izanen diren Nafarroako Arartekoak bere jardunean izanen dituen eginkizunak eta bete beharko duen prozedura. Hain zuzen ere, 18.1 artikuluan esaten du haren jarduera zertan datzan: 1.3 artikuluan aipatzen diren Nafarroako administrazio publikoen egintzak, omisioak eta ebazpenak argitzea. Horretarako, foru parlamentarien ekimenez (19.2 artikulua), beste edozein pertsona fisiko nahiz juridikoren ekimenez

(19.1 artikulua) edo bere kabuz jardun ahalko du (18.1 artikulua).

Erakunde honek egindako beste txosten batzuetan, adierazi bezala, zerbitzu publikoak hobetzeko proposamenak jasotzea ere ez da inolako berritasuna Nafarroako Arartekoaren jardunean, zeren eta bera arautzen duen legeko 16.b) artikuluan esaten baita Arartekoari dagokiola gomendioak egitea, ekintza bidegabeak zuzentzeko ez ezik Administrazioaren zerbitzuak hobetzeko ere.

B) Nafarroako Arartekoak txosten bereziak edo monografikoak egin ahalko ditu ebaluatzeko Nafarroako administrazio publikoek eta Nafarroako Arartekoari buruzko Foru Legeko 1.3 artikuluan aipatzen diren entitateek nola errespetatzen dituzten atzerritarrek eta etorkinek Nafarroan dauzkaten eskubideak.

Txosten bereziak egiteari dagokionez, Nafarroako Arartekoari dagokion eginkizun bat da, hura arautzen duen foru legeko 36.2 artikuluan ezarritakoaren indarrez. Esate baterako, 2008an, erakundeak txosten

berezi bat egin zuen bidaidetik gabeko adingabe atzerritarrek Nafarroako Foru Komunitatean duten egoerari buruz.

C) Atzerritartasunarekin edo immigrazioarekin lotutako kexak eta proposamenak Gorte Nagusiek izendatutako Arartekoaren eskumena direnean, hari igorriko zaizkio ahal bezain arin, eta inguruabar hori interesdunari jakinaraziko zaio.

Aipatutako eginkizunen betetzea guztiz bateragarria da 4/2000 Foru Legeak ezartzen duen jarduteko esparru orokorrarekin: eskubideen bermea, kontsultei erantzutea, proposamenak jasotzea, txosten bereziak egitea eta Gorte Nagusietako Arartekoari bere eskumenekoak diren kexak edo proposamenak igortzea.

Azkenik, iragar daiteke ezen, Nafarroako Gobernuak egin duen eta berriki aurkeztu den Etorkinak Gizarteratzeko Planeko ebaluazio-dokumentuak (68. orrialdea) agertzen duen bezala, arau-aldaketak planteatzen badira autonomia erkidegoetako administrazioek esku hartu ahal izan dezaten migrazio-fluxuak kontrolatzeko eta erregulatzeko politiketan, halako moduan non kudeaketa exekutiboko eskumen batzuk esleitu ahal izanen

zaizkio Estatuak araugintzaren arloko eskumenak dauzkan gai batzuetan, Nafarroako Foru Komunitateko Arartekoaren erakundeari egokituko zaiola esparru horretan Nafarroako administrazio publikoek darabilten jarduna ikuskatzea, hain zuzen ere Nafarroako Arartekoari buruzko Foru Legearen babesean (1. artikulua).

**Defensor del Pueblo
de Navarra**
Nafarroako Arartekoa

**Defensor del Pueblo
de Navarra**
Nafarroako Arartekoa